

proje ve mahal listesinde olmayıp sözleşme eki yapım işleri genel şartnamesinin 22. maddesine istinaden davalı tarafından davacıya ilave olarak yaptırılan işlerin bir bölümünün bedelinin ödendiğini, bir bölümünün bedelinin ise halen ödenmediğini, sözleşmede birim fiyatlarından tanzilat düşüleceğine dair bir hüküm olmamasına rağmen ilave olarak yaptırılan işlerin birim fiyatlarından hiçbir mesnedi olmayan % 39,7737 oranında kesinti yapıldığını belirterek sözleşme dışı

**yaptığı ek işlerin bedelinin
tahsili için başlattığı
takibe yapılan itirazın
iptâline karar verilmesini
talep etmiş mahkemece, alınan
bilirkişi raporu
doğrultusunda davanın kısmen
kabulüne karar verilmiştir**

1. Hukuk Dairesi

2013/2482 E. , 2014/2477 K.

“İçtihat Metni” Mahkemesi : Denizli 3. Asliye Hukuk Hakimliği
Tarihi : 24.01.2013 Numarası : 2006/129-2013/18 Yukarıda tarih
ve numarası yazılı hükmün temyizen tetkiki taraf vekillerince
istenmiş ve temyiz dilekçelerinin süresi içinde verildiği
anlaşılmış olmakla dosyadaki kağıtlar okundu gereği konuşulup
düşünüldü: – K A R A R – Dava, sözleşme dışı yapılan
imalâtların bedelinin tahsili istemine ilişkindir. Mahkemece
davanın kısmen kabulüne dair verilen karar, taraf vekillerince
temyiz edilmiştir. 1-Dosyadaki yazılar, kararın dayandığı
delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere ve özellikle
delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre
tarafların aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan sair
temyiz itirazlarının reddi gerekmıştır. 2-Davacı vekili,
davalı iş sahibi ile Pamukkale Üniversitesi Kan Bankası ve
İlkyardım Hastanesi Poliklinik Bloğu Tamamlama İnşaatı
konusunda 14.10.2003 tarihinde sözleşme imzalandığını,
sözleşme süresi içerisinde işin kusursuz ve noksansız olarak
bitirilip teslim edildiğini, davalının mevcut olmayan hayali
imalatlardan net 61.276.989.360 TL kesinti yaparak götürü

bedel olarak davacıya 3.398.723.010.640 TL.ödediğini, yapılan kesintinin işin projelerinde ve mahal listelerinde olmayan hayali imalâtların yapımından vazgeçilme bedeli olarak yapıldığını, proje ve mahal listesinde olmayıp sözleşme eki yapım işleri genel şartnamesinin 22. maddesine istinaden davalı tarafından davacıya ilave olarak yaptırılan işlerin bir bölümünün bedelinin ödendiğini, bir bölümünün bedelinin ise halen ödenmediğini, sözleşmede birim fiyatlarından tenzilat düşüleceğine dair bir hüküm olmamasına rağmen ilave olarak yaptırılan işlerin birim fiyatlarından hiçbir mesnedi olmayan % 39,7737 oranında kesinti yapıldığını belirterek sözleşme dışı yaptığı ek işlerin bedelinin tahsili için başlattığı takibe yapılan itirazın iptâline karar verilmesini talep etmiş mahkemece, alınan bilirkişi raporu doğrultusunda davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Taraflar arasında Pamukkale Üniversitesi Kan Bankası ve İlkyardım Hastanesi Poliklinik Bloğu Tamamlama İnşaati konusunda 14.10.2003 günü sözleşme imzalanmış olup, sözleşmenin "Sözleşme Ekleri" başlıklı 9. maddesinde, "**ihale** dokümanı sözleşmenin eki ve ayrılmaz parçası olup idareyi ve yükleniciyi bağlar" hükmüne yer verilmiş, "**İhale** Dokümanını Oluşturan Belgeler" başlıklı 9.2 maddesinin 9.2.1 bendinde ise, "Yapım İşleri Genel Şartnamesi" gösterilmiştir. Görüldüğü gibi Yapım İşleri Genel Şartnamesi sözleşmenin eki niteliğindedir. Sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işlerin yaptırılması koşulları, Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 22. maddesinde sayılmıştır. Aranılan koşullar; Yapım sözleşmelerinde öngörülmeyen durumlar nedeni ile bir iş artışının zorunlu olması halinde artışa konu olan iş; a) Sözleşmeye esas projenin içinde kalması, b) İdareyi kulfete sokmaksızın asıl işten ayrılmاسının teknik ve ekonomik olarak mümkün olmaması, şartlarıyla anahtar teslimi götürü bedel **ihale** edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin %10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle **ihale** edilen yapım işleri sözleşmesinde ise %20'sine kadar oran dahilinde kalmasıdır. Sözleşmede bulunmayan işlerin fiyatının belirlenmesi koşulları da, Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 23. maddesinde düzenlenmiştir. Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 23/b maddesi gereğince, şartnamenin 22. maddesine göre sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave iş bedellerinin şartları da şunlardır: a) Yüklenicinin birim fiyatlarının tespitinde kullanarak teklifinin ekinde idareye verdiği ve yeni iş kalemi ile benzerlik

gösteren iş kalemlerine ait analizlerle kıyaslanarak bulunacak analizler. b) İdarede veya diğer idarelerde mevcut olan ve yeni iş kalemine benzerlik gösteren iş kalemlerine ait analizler, c) Yeni iş kaleminin yapılması sırasında tutulacak puanajla tespit edilecek malzeme miktarları ile işçi ve makinelerin çalışma saatleri esas alınarak oluşturulacak analizler. Yukarıdaki analizlere öncelik sırası ile aşağıdaki rayıcılar uygulanır : 1) Yüklenicinin teklifinin ekinde idareye verdiği teklif rayıcılar. 2) İdarede veya diğer idarelerde mevcut rayıcılar. 3) İdarece kabul edilmek şartı ile uygulama ayına ait Ticaret ve/veya Sanayi Odasınca onaylanmış yerel rayıcıları. İlave işlerin ve yeni iş kalemlerinin veya iş gruplarının bedellerinin, sözleşme götürü bedelli olduğundan sözleşme eki Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 22. maddesine göre hesaplanması gereklidir. Yüklenici tarafından yapılan işler, ilave işler ya da sözleşmede bulunmayan işlerden değil ise; o işlerin bedelleri, koşulları da gerçekleşmiş ise, sözleşmenin yapıldığı tarihte yürürlükte olan 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 410 ve izleyen maddelerindeki "vekâletsiz iş görme" hükümlerine göre; uzman bilirkişi ya da bilirkişi kurulu aracılığıyla inceleme yaptırılarak işlerin yapıldığı zamandaki mahalli serbest piyasa rayıcılarına göre mahkemece belirlenir. Somut olayda ise, yukarıda sözü edilen Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 22 ve 23. maddeleri dikkate alınmadan, davacı tarafından yapılan tüm sözleşme dışı işlerin bedeli sözleşme tarihinde yürürlükte bulunan 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 410 ve devamı maddelerinde düzenlenen "vekaletsiz iş görme" hükümleri uyarınca yapıldığı yıl serbest piyasa rayıcı fiyatlarına göre davacı alacağını belirleyen bilirkişi raporunun hükmeye esas alınması doğru olmamıştır. 3-Mahkeme, davanın kabul ve ret oranına göre bakiye karar ve ilam harcından 14.742,86 TL'nin davalı üniversiteden alınmasına karar vermiş ise de 2547 Sayılı Yasa'nın 56/b maddesi gereğince davalı Üniversite harçtan muaf olduğundan aleyhine harca hükmedilmesi doğru olmamıştır. O halde mahkemece yapılması gereken iş; yukarıda yapılan tüm açıklamalar gözetilerek dava tarihinde yürürlükte bulunan 1086 sayılı HUMK'nın 284. maddesi ile 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı HMK'nın 281/III. maddesi gereğince, gerçeğin ortaya çıkması için öncekiler dışında, konularında uzman yeniden oluşturulacak bilirkişi kurulu ile birlikte mahallinde

keşif de yapılarak, sözleşme dışı yapılan ilave ve yeni işlerin bedeli Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 22 ve 23. maddeleri uyarınca sözleşme fiyatları ile, %10'u aşan imalâtın sözleşme ve işin yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 410 ve devamı maddeleri gereğince iş sahibi yararına olması koşuluyla yapıldığı yıl mahalli piyasa rayıcıleriyle bedelinin denetime elverişli ve gerekçeli olarak bilirkişilere hesaplaṭtırılıp yüklenicinin hakedişinin bulunarak oluşacak sonuca uygun bir karar verilmesinden ve davalıyı harçla sorumlu tutmamasında ibaret olmalıdır. Kararın belirtilen sebeplerle bozulması gerekmıştır. SONUÇ: Yukarıda 1. bentte açıklanan nedenlerle tarafların sair temyiz itirazlarının reddine, 2. ve 3. bentte yazılı nedenlerle temyiz itirazlarının kabulü ile kararın taraflar yararına BOZULMASINA, ödediği temyiz peşin harcının istek halinde temyiz eden davacıya geri verilmesine, karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde karar düzeltme isteminde bulunulabileceğine 09.04.2014 gününde oybirliğiyle karar verildi.]]>